

Studiedag over biodiversiteit en hernieuwbare energie – 18/05/22

Bijlage 2 bij het persbericht – biodiversiteit en windenergie: een goede match?

Windturbines en biodiversiteit compatibel maken

Luminus is nummer 1 op het vlak van onshore windenergie en ontwikkelt over heel België windturbineparken. Luminus heeft de voorbije tien jaar meer dan 1 miljard euro geïnvesteerd, voornamelijk in de productie van hernieuwbare energie en in energie-efficiëntiediensten.

De voorbije jaren hebben we ons windmolenpark verdubbeld en we blijven onze projecten met dezelfde ambitie ontwikkelen. Zoals bij elke menselijke activiteit moet ook de productie van elektriciteit door middel van windturbines gepaard gaan met respect voor de omwonenden en het milieu, en in het bijzonder de biodiversiteit.

Als gebruiker van natuurgebieden wil Luminus de impact van zijn activiteiten op de biodiversiteit zoveel mogelijk beperken en de lokale biodiversiteit zelfs verrijken.

Het IPBESⁱ identificeerde vijf factoren die de biodiversiteit onder druk zetten:

- Verdwijning van habitats door het ruimtebeslag
- Overbevising / intensieve landbouw
- Vervuiling
- Klimaatverandering
- Invasieve uitheemse soorten

Luminus, verantwoordelijke energieleverancier

Een verantwoordelijke windturbinebouwer moet ervoor zorgen dat:

- zijn project gepland wordt in een gebied met een niet al te rijke biodiversiteit,
- het project de “VBC”-logica volgt:
 - De effecten op de biodiversiteit vermijden (het project stopzetten of verplaatsen),
 - De effecten zoveel mogelijk beperken (bijvoorbeeld: systeem om de windmolens stil te leggen wanneer bepaalde omstandigheden gunstig zijn voor de verplaatsing van vleermuizen), indien die effecten niet volledig kunnen worden vermeden,
 - Compenseren, indien men er niet in slaagt de effecten voldoende te beperken. Als we de effecten onvoldoende kunnen vermijden of beperken, compenseren we die en creëren we een soort van “hotel-restaurant” voor de vogels. Die ruimten doen dienst als schuilplaats én voedselplaats. Op weilanden en akkers waar we niet te vaak maaien, de grond bewerken of oogsten, krijgt de natuur snel weer vrij spel. Op die manier wordt er plaats gecreëerd voor insecten, vogels, kleine zoogdieren en roofvogels.

Naast die maatregelen laat Luminus ook waarnemingen uitvoeren in de gebieden waar de compenserende maatregelen van kracht zijn. Zo kan men vaststellen of er wordt gebroed en of er vogels aanwezig zijn om zich te voeden.

Rapporten betreffende de opvolging van de doeltreffendheid van de ingestelde maatregelen

Om de doeltreffendheid op te volgen van de compenserende maatregelen die in de omgeving van bepaalde windparken zijn ingesteld, voert Faune & Biotopes sinds 2017 een vrijwillige ornithologische monitoring uit. Op verzoek van Luminus werden 25 terreinbezoeken uitgevoerd om de compenserende maatregelen in 5 windmolenparken in Wallonië (Héron, Tinlot, Spy2, Villers-le-Bouillet en Estaimpuis) op te volgen. Tijdens die terreinbezoeken wordt de doeltreffendheid geëvalueerd van de voor de vogels aangelegde percelen door de populaties van overwinterende vogels en broedparen en, sinds 2021, het nestelen van de kiekendief te monitoren. Heel wat soorten, waaronder enkele vrij zeldzame zoals de torenvalk, zijn reeds waargenomen, wat aantoont dat de maatregelen aantrekkelijk zijn voor in het wild levende dieren. In 2022 zal de monitoring verder worden uitgevoerd.

Studiedag over biodiversiteit en hernieuwbare energie – 18/05/22

Bijlage 2 bij het persbericht – biodiversiteit en windenergie: een goede match?

Ghlin-Baudour: een positief rapport over de stormmeeuw

De **stormmeeuw** staat op de Waalse rode lijst van bedreigde soorten en heeft in het Waals Gewest dus een speciale beschermingsstatus. Deze soort is overigens in de hele Europese Unie beschermd, zoals alle wilde vogelsoorten. De stormmeeuw is een trekvogel die in zeer kleine aantallen in België broedt. Tijdens de winter trekt hij enkele honderden kilometers naar het zuidwesten. Deze vogels nestelen steeds vaker op fabrieksdaken, hoogstwaarschijnlijk doordat grondnesten vaak leeggeroofd worden.

Wat is de impact van twee reeds gebouwde windturbines op de kolonies van stormmeeuwen? Het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen heeft dit op vraag van Luminus bestudeerd. Het onderzochte windpark ligt in de bedrijventerrein Ghlin-Baudour Nord. Uit die studie blijkt dat er

geen effect is op het nestgedrag van stormmeeuwen. Begin 2021 hebben het DNF en het DEMNAⁱⁱ aan Luminus gevraagd om een specifiek ornithologisch onderzoek uit te voeren in het kader van de vergunningsaanvraag voor het windmolenpark Ghlin Baudour Nord. Dit project, dat in samenwerking met IDEAⁱⁱⁱ wordt uitgevoerd, beoogt de bouw van vijf nieuwe windturbines.

Op het bedrijventerrein staan reeds twee windturbines van respectievelijk 180 meter en 130 meter hoog. Het doel van de studie van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen bestond erin de effecten van de twee bestaande turbines te meten en de potentiële impact te beoordelen van de twee toekomstige windmolens die zich het dichtst bij drie kolonies stormmeeuwen bevinden. Die drie kolonies huizen op de daken van verschillende bedrijven, die de door de observatie- en opvolgingscampagne opgelegde beperkingen aanvaardden.

De studie had tot doel na te gaan of de windturbines een impact hebben op de directe sterfte van broedvogels, door de evolutie van de kolonie en met name het overlevingspercentage van de eieren en kuikens te bestuderen. De waarnemingen vonden plaats tijdens tien terreinbezoeken in de broedperiode van 10 mei tot 29 juli 2021.

Het onderzoek richt zich op 29 broedparen van de stormmeeuwen en liet geruststellende resultaten zien. Dat blijkt uit het rapport van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. De evolutie van de nestcyclus van de vogels beschouwd de wetenschappers als normaal. Het aantal gelegde eieren en het broedsucces liggen iets onder het gemiddelde, maar dat houdt duidelijk verband met de kwetsbare broedomstandigheden op sommige daken. Het overlevingspercentage van de kuikens en hun groei zijn zeer positief. Het overlevingspercentage na het uitvliegen, dat men bepaalt door het ringen van de vogels, is moeilijk te kwantificeren vanwege de lage aantallen. Verscheidene waarnemingen in de buurt van het bedrijventerrein en honderden kilometers verder, langs de Franse Atlantische kust, zijn echter bemoedigend.

De teams van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen zijn tot de conclusie gekomen dat er geen reden tot bezorgdheid is over een negatief effect van de bestaande windturbines op de huidige kolonies. Dat geldt ook voor een mogelijk effect van toekomstige windturbines. Dit ornithologische onderzoek zal in 2022 gepaard gaan met de opvolging van vijf broedende volwassenen vogels via GPS-labels. Zo wil men de wetenschappelijke kennis over deze soort verbreden en de in 2021 verkregen resultaten bevestigen.

De voorbeelden van Villers-le-Bouillet, Héron en Lierneux

- De vzw Faune et Biotopes bood ondersteuning bij de implementatie van compenserende maatregelen (technische aanbevelingen, advies over optimale zaaiperiodes, hulp bij het bepalen van de nodige mengsels, doorverwijzing naar zaaizaadleveranciers enz.), met name voor de windturbineparken van Villers-le-Bouillet en Héron. De bestekken bij de overeenkomsten die enkele jaren geleden met de landbouwers werden afgesloten, werden aangepast aan de huidige aanbevelingen van het DNF (Département de la Nature et des Forêts), overeenkomstig de referentienota voor de inachtneming van de biodiversiteit. Zo werden er gras- en voedselstroken ingericht om in de behoeften van de akkervogels

Studiedag over biodiversiteit en hernieuwbare energie – 18/05/22

Bijlage 2 bij het persbericht – biodiversiteit en windenergie: een goede match?

te voorzien. De grasstroken dienen als nest- en schuilplaats voor de vogels, terwijl de voedselstroken hen in het voorjaar van insecten en in de winter van zaden voorzien.

- In het najaar van 2016 werd iets meer dan 8,25 hectare aan biodiversiteitsbevorderende percelen ingericht ter voorbereiding van de bouw van een windmolenpark in de gemeente Héron. Deze maatregelen werden op ongeveer tien kilometer van de windturbines geïnstalleerd. Sinds 2016 staat de vzw Faune & Biotopes, op verzoek van Luminus, in voor de opvolging van de implementatie van de eerste maatregelen alsook voor het onderhoud van de gras- en voedselstroken. In dat kader voert de vzw jaarlijks twee bezoeken uit. Sinds 2017 wordt ook het vogelbestand opgevolgd. Deze monitoring vond plaats vanaf het voorjaar 2017 tot de zomer 2019. Uit deze drie jaar durende opvolging (25 terreinbezoeken in 29 maanden) blijkt dat de vogelsoorten waarop deze maatregelen gericht zijn, zoals de kiekendief en andere akkervogels, positief reageren op de voorziene inrichtingen. De monitoring werd verlengd voor de periode 2020/2021.
- In Villers-le-Bouillet ging de vergunning voor de bouw van het windmolenpark vergezeld van belangrijke compenserende maatregelen, die in het voorjaar van 2018 op bijna 36 ha werden geïmplementeerd. Het bijzondere van de gekozen site is dat het één groot perceel van 14 hectare betreft. De monitoring van het vogelbestand is eind 2020 van start gegaan en zal tot het voorjaar van 2022 duren.
- In de buurt van ons windmolenpark in Lierneux bevestigt de monitoring dat een koppel oehoes zich heeft gevestigd in een steengroeve op het grondgebied van de gemeente Vielsalm en dat die dit jaar wellicht zullen broeden. Op dit ogenblik (eind april) weten we niet of de kuikens al zijn uitgekomen dan wel of de oehoes nog aan het broeden zijn.

Over het algemeen waren de resultaten van de bezoeken ter plaatse zeer bevredigend: dankzij de goede naleving van de lastenboeken door de landbouwers beantwoordden de gras- en voedselstroken aan de specificaties, waren ze voldoende dicht begroeid en boden ze voldoende voedsel voor de winter.

Zowel in Villers-le-Bouillet als in Héron wijst de snelle en positieve reactie van de fauna op de ontegensprekelijke aantrekkingskracht van deze compenserende maatregelen. In de impactstudies was immers specifieke aandacht uitgegaan naar akkervogels (veldleeuwerik, Kieviet, grauwe gors) in het algemeen (waarvan de populaties er praktisch allemaal op achteruitgaan), maar ook naar de drie kiekendieven (de bruine, de blauwe en de grauwe kiekendief). Hun constante aanwezigheid bij de compenserende maatregelen is een goed teken, want dit bevestigt de aantrekkingskracht ervan. Deze maatregelen verrijken dus de natuur in de betrokken gebieden.

ⁱ *Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*

ⁱⁱ *Het Département de la Nature et des Forêts en het Département de l'Étude du milieu naturel et agricole*

ⁱⁱⁱ *Intercommunale de Développement Économique et d'Aménagement du Cœur du Hainaut*